Blogi

Voiko kauppasota käynnistää globaalin talouskriisin?

Kansainvälinen talous, Rahoitusvakaus | 15.05.2019 | Hanna Freystätter

KIRJOITTAJA

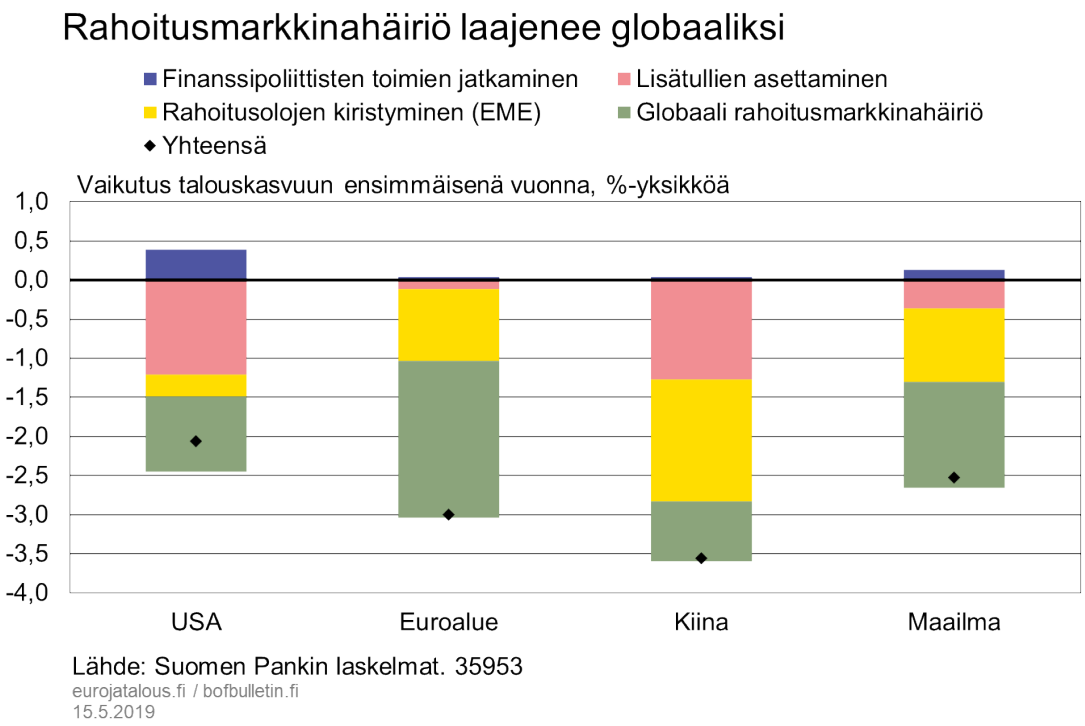

Hanna Freystätter
Vanhempi neuvonantaja

Yhdysvaltojen ja Kiinan välisen kauppasodan kärjistyminen viime päivinä on herättänyt huolen globaalista taantumasta.

Yhdysvaltojen ja Kiinan välisen kauppasodan kärjistyminen viime päivinä on herättänyt huolen globaalista taantumasta tai jopa uudesta talouskriisistä. Suomen Pankki on arvioinut maailmantalouden kasvun voivan heikentyä jyrkästi, enimmillään 2,5 prosenttiyksiköllä kauppapoliittisten toimien seurauksena (kuvio).[1] Näin voimakas kasvun hidastuminen ei kuitenkaan johtuisi pelkästään lisätullien vaikutuksista kauppavirtoihin. Kun suorat kauppavaikutukset ja kauppasodan aiheuttama epävarmuus huomioidaan, maailmantalouden kasvu hidastuu Suomen Pankin laskelmissa vain noin 0,4 prosenttiyksiköllä.[2]

Kuvio 1.

Kauppasodan vaara on siinä, että sen seurauksena voi syntyä rahoitusmarkkinahäiriö, joka pahimmillaan leviää maailmantalouteen. Rahoitusmarkkinat on syytä ottaa huomioon, kun arvioidaan kauppasodan kärjistymisen vaikutuksia maailmantalouteen. Viime päivinä rahoitusmarkkinat ovat reagoineet voimakkaasti ja mm. osakekurssit laskivat välittömästi. Keskeistä kuitenkin on, kuinka pitkäkestoisia ja laajoja rahoitusmarkkinoiden reaktiot ovat.

Erityisesti nousevien talouksien yrityssektorin rahoituskustannukset voivat kasvaa nopeasti ja merkittävästi, sillä vaimentuneet kasvunäkymät ennakoivat yritysten voittojen pienenemistä, mikä lisää yritysten riskillisyyttä. Suomen Pankin laskelmassa sijoittajat vaativat noin 2 prosenttiyksikköä aiempaa korkeampaa korkoa nousevien talouksien yrityksiltä, mikä vastaa vajaata puolta siitä mitä nähtiin globaalin finanssikriisin kärjistyttyä. Nousevien maiden rahoitusolojen kiristyminen hidastaisi maailmantalouden kasvua merkittävästi, lähes 1,5 prosenttiyksiköllä.

Jos rahoitusmarkkinoiden häiriö laajenisi globaaliksi, kasvu hidastuisi vielä tätä enemmän. Näin kävisi, jos rahoitusolojen kiristyminen leviäisi myös kehittyneiden maiden yrityssektorille sekä molempien maaryhmien valtionlainamarkkinoille. Laskelmassa sijoittajat vaativat näillä sektoreilla prosenttiyksikön aiempaa korkeampaa korkoa eli noin puolet verrattuna globaaliin finanssikriisin.

Maailmantalouden kasvu hidastuisi kaiken kaikkiaan siis noin 2,5 prosenttiyksiköllä, jos

rahoitusmarkkinahäiriö leviäisi koko globaalitalouteen. Tämä tarkoittaisi, että tällä hetkellä ennakoidun noin 3,5 prosentin kasvun sijaan maailmantalouden kasvu jäisi noin 1 prosenttiin. Näin merkittävä hidastuminen vastaisi noin puolta globaalin finanssikriisin vaikutuksesta. Yhdysvalloissa kasvu hidastuisi 2 prosenttiyksiköllä, euroalueella 3 ja Kiinassa 3,5 prosenttiyksiköllä.

Olisiko kuitenkin mahdollista estää rahoitusmarkkinahäiriöstä johtuva kasvun jyrkkä hidastuminen lisäämällä talouspolitiikan elvytystä? Useassa maassa talouspolitiikan liikkumavara on pienempi kuin ennen globaalia finanssikriisiä. Siksi Suomen Pankin laskelmissa oletetaan, että euroalueen ja Japanin rahapolitiikka on hieman rajoittunutta ja että Kiinan talouspoliittinen elvytys ei riitä estämään kasvun merkittävää hidastumista. Jos elvytyskeinoja löytyy enemmän kuin näissä laskelmassa, kasvu jatkuu vahvempana.

Entä merkitsisikö näin voimakas kasvun hidastuminen uutta talouskriisiä? Maailmantalouden kasvu on hidastunut yhtä paljon esimerkiksi IT-kuplan puhkeamisen takia vuonna 2001. Sen sijaan globaalin finanssikriisin puhkeaminen hidasti kasvua kahdessa vuodessa kaksinkertaisesti, kun kasvu hidastui 5 prosentista nollaan. Hieman yksinkertaistaen, Suomen Pankin laskelmat havainnollistavat siis sitä, että jos puolet globaalin finanssikriisin rahoitusmarkkinavaikutuksista toteutuvat, niin myös seuraukset reaalitalouteen ovat noin puolet finanssikriisin vaikutuksista.

Rahoitusmarkkinoiden reaktioita on siis syytä seurata, sillä niiden voimakkuus ja kesto vaikuttavat merkittävästi siihen, kuinka paljon kauppasota leikkaa lähivuosien kasvua.

Asiasanat

finanssikriisi, kauppasota, Kiina, rahoitusmarkkinat, Yhdysvallat